У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 30. СЕПТЕМБРА 1895.

ГОД. XX.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 49.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

Културно наслеђе Србије

ГЛАВНА СКУПШТИНА ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ 21. ЈУЛА (3. АВГ.) 1895.

ИЗВЕШТАЈ

УПРАВНОГА ОДБОРА „ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“ О СВОМЕ ГОДИШЊЕМ РАДУ И СТАЊУ ПОЗОРИШНОМ.

(Свршетак.)

Српска народна позоришна дружина давала је од 2. јуна 1894 до 24. маја 1895 представе у овим местима: у Старом Бечеју, Турском Бечеју, В. Кикинди, Темишвару, Вршцу, Панчеву, Новом Саду и Ст. Пазови. Приход од позоришних представа у тих 8 места износио је свега 33.157 фор. 51. н. а расход 30.091 фор. 33 н. Према томе било је знатна сувишка у износу од 3.066 фор. 18 н. — Сувишка је било: у В. Кикинди 159 фор. 91 н., у Темишвару 615 фор. 91 н., у Вршцу 102 фор. 03 н., у Панчеву 539 фор. 94 н., и у Новом Саду 2216 фор. 79 н; — а дефицита: у Ст. Бечеју 373 Фор. 45 н. и у Т. Бечеју 194 фор. 97 н., а у Ст. Пазови изравнан је приход са расходом. — Сувишка је било у 5 места 3634 фор. 60 н. а дефицита у 2 места 568 фор. 42 н., те према томе износи чист сувишак у свему 3066 фор. 18 нов.

С радошћу ваља нам на овом месту нагласити и истаћи, да је позориште у овој години постигло највећи приход, од како постоји. Прихода годишњег од преко 33 хиљаде форината није наше позориште за 35 година својега живота никад имало! Дај боже, да тако и у напредак остане! Што је толики приход постигнут, има се томе приписати, што је у Темишвару и Панчеву било велика прихода, а највише томе, што је приход у Н. Саду за два и по месеца изнео огромну своту од 10.843 фор., од чега је остало 2216 фор. 79 н. чиста сувишка.

У Новом Саду пак умножио се приход с тога, што је публика многобројно посећивала ново, електрички осветљено и лепо удешено позориште Лазе Дунђерског, што су представе складно и врло лепо текле, и што позориште није било три године у Н. Саду.

Према одлуци лањске главне скупштине прегледан је репертоар позоришни. те су скинута са репертоара ова позоришна дела: 1.) „Ала су смешни ти мужеви;“ 2.) „Александра“; 3.) „Близанци“; 4.) „Драги ујак“; 5.) „Ева“; 6.) „Ђаволове стене“; 7.) „Наш пријатељ Некљужев“; 8.) „Огледало“; 9.) „Окови“; 10.) „Сеоска простота“; 11.) „Чича Мартин“; 12.) „Тридесет година из живота једног карташа.“ У погледу комада „Рибокосе“ решено је, да би се исти комад с малом преиначком могао представљати у оним местима, у којима то месни позоришни одбори захтевали буду.

Да би се што већи успех у позоришним представама постигао, установио је позоришни одсек три редитељска места у поз. дружини. За главног редитеља постављен је почасни управитељ Димитрије Ружић, за првог редитеља Петар Добриновић, а за другог редитеља Андрија Лукић. Управитељ је редитељима поделио комаде, које ће сваки од њих режисирати. —

Према одлуци прошлогодишње скупштине подносе се овој скупштини засебно на одобре-

ње правила, којима се обележавају и утврђују права, дужности и делокруг месних позоришних одбора и њихов одношај према централном одбору. —

Друштво ово изгубило је ове године свога врсног члана Милорада П. Шапчанина, управитеља кр. српског народног позоришта у Београду, који је 14. фебруара о. г. преминуо. Покојник беше припознат књижевник и писац позоришних дела, а као управитељ позоришни довео је он народно позориште у Београду на висину свога позива. На погребу му заступао је наше позориште управитељ А. Хаџић. Смрћу покојниковом изгубила је много српска књижевност и позоришна уметност. Покојник није никад тражио тантијеме од својих дела, која се приказују на нашој позорници. Нека му је вечна успомена!

Неким општинама, певачким друштвима и дилетантским позоришним дружинама давана је и ове године дозвола да могу приказивати неке позоришне комаде приликом представа и забава, које се приређују на добротворне цели.

Писцима оригиналних позоришних дела издаване су 5% тантијеме, које им припадају као хонорар од прихода њихових позоришних комада, који се на нашој позорници приказују.

Изврсна и заслужна глумица Јеца Добриновићка прославила је 8. (20.) априла о. г. у Н. Саду 25-годишњицу глумачког живота свога. Она глумује управо 27 година, и то непрекидно на нашој позорници, и чекала је да свој јубилеј прослави у Н. Саду. На представи „Зец“ предан је тој ваљаној глумици од стране овога друштва леп сребрн венац са сходним натписом.

Управни одбор покушао је ове године, кад се позориште у Н. Саду бавило, да изведе реорганизацију позоришне дружине која је прошле године закључена. Али управни одбор није могао коначно решити то важно питање, пошто према прорачуну није имао на расположењу довољну своту, која је потребна за повишицу плата глумачких. Управни се одбор уверио, да је многим глумцима према њиховој способности и доказаном напретку нужна повишица плате и да се ради што бољег успеха од представа представљачко особље не може смањити ни редуковати, — па је обзиром на скучено стање прорачуна одредио од 1. маја о. г. до ове скупштине привремени месечни додатак на плату способним, вредним и заслужним члановима позоришне дружине. Управни је одбор уједно решио, да предложи скупштини, да се повиси буџет на плате глумачке, па ако се то учини и одобри, онда ће се тек моћи коначно спровести наумљено преуређење позоришне дружине и са глумцима склопити нови уговори. Управни одбор подноси с тога скупштини два прорачуна за годину 1896, један са повишеним платама глумачким, а други без повишице плате. Годишња повишица, која се предлаже, износила би 1900 фор., а прорачун с том повишицом показивао би дефицит од 1832 фор., који би се морао из фонда позоришног подмирити. Но да се неби позоришни фонд крњио, те тиме и приход смањивао, предлаже управни одбор, да се на наше новчане заводе, који су у српским рукама и којих има преко 50, учини апел, да дају позоришту сталну годишњу припомоћ на издржавање позоришта и подмирење дефицита. Уз то предлаже управни одбор још и то, да садашња привремена повишица остане овако као што је до 1. јануара 1896. а међу тим да се сачека одзив од новчаних завода; па ако поменути заводи одреде довољну припомоћ, онда да се спроведе реорганизација поз. дружине, а ако одзив буде неповољан, онда да се остане при старом прорачуну без повишице. —

Чланови наше позоришне дружине обратили су се и ове године молбом на управни одбор, да им се одобре ферије или одмор од месец дана. Но управни одбор није могао одобрити ту молбу, из разлога тога, што то не допушта стање фонда друштвеног, као што је мало час споменуто приликом предлога о повишици. —

Управу над позоришном дружином водио је и ове године бесплатно г. А. Хаџић, подначеоник друштвени.

Многи чланови овога друштва дугују камате на обвезнице које су за чланство издали. Благајница и управни одбор опомињали су их на исплату дуга, али безуспешно. С тога је управни одбор решио, да се ти дужници предаду фискалу друштвеном, да их он позове на дужност и учини даље нужне кораке. —

Управни одбор издао је и ове године не-

колико зајмова на сигурну хипотеку из фонда позоришног.

Благајница друштвена сконтрована је неколико пута и нађена је у реду. —

То је у кратким потезима радња управног одбора. Но осим тога расправио је управни одбор још и многе друге предмете од мање вредности и решио је разне текуће послове.

ЛИСТИЋ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(**Српска народна позоришна дружина у Вуковару.**) Српска народна позоришна дружина завршила је низ својих представа 30. августа о. г. у Вуковару, где се бавила од 8. до 30. августа, и за то време давала је 14 представа, и то 12 у претплати, а 2 ван претплате. Осим тога појала је у цркви о служби божјој. Сувишка је било око 153 фор. „Sriemske Novine“, што излазе у Вуковару, пуне су хвале како о доброј игри појединих глумаца тако и о складној, уметничкој представи приказаних позоришних дела.

(**Српска народна позоришна дружина у Осеку.**) Српска народна позоришна дружина стигла је у Осек 1. септембра и одмах други дан 2. септембра, почела је у горњој вароши у позоришту свој рад, који је наставила после у доњој вароши. О доласку позоришне дружине у Осек налазимо у 93. броју „Браника“ овај извештај: „Као што ће читаоцима вашег листа познато бити, обећао је био наш честити сугрђанин и ваљани родољуб, г. Васа Муачевић, и врла наша Српкиња гђа Ана Ђурђевићка, управитељу нашег народног позоришта г. Т. Хаџићу још пре две године, да ће се они постарати, да наше позориште сваке друге године дође к нама у Осек и да даје представе наизменце у горњој вароши у позоришту и у доњој вароши у касини. Што су обећали, то су и учинили: добили су од варошког већа позориште за месец септембар на бесплатну употребу. Према томе позвали су управитеља нашег позоришта, да к нама дође, па да с њиме утаначе дан доласка позоришне дружине амо. На тај позив дошао је управитељ нашег позоришта у нашу средину и на збору, који је сазвао г. Васа Муачевић, као председник месног позоришног одбора, и на који су дошли били најугледнији грађани наше вароши, углављено је, да према нашим месним, а и позоришним приликама, наше позориште отпочне рад свој овде 2. септембра и то у позоришту у горњој вароши и да га настави после у доњој вароши. Уједно је изабран и одбор, који ће купити претплату за сад на 12 представа у горњој вароши, а број представа за доњу варош одредиће се касније. Представе у горњој вароши у позоришту морају се свршити до 1. октобра. Тада долази у нашу варош немачко друштво, које ће давати представе све до ускрса. Ми се надамо, ако не бољем, а оно свакако тако истом успеху као оно пре две године, када су се и збором и твором заузимали за наше позориште они исти, који и данас раде на томе. Сретан и беричетан им био рад и сада, а тај ће пратити захвалност и признање целе наше Србадије!“

ПОЗОРИШТЕ.

(**Женско позориште.**) У Кодњу (Копенхагену) држана је овога лета велика скандинавска изложба женског рада. Ту је била заступљена уметност, књижевност, музика, кућна индустрија, економија, итд. Жене су издале различита дела и приредиле јавна предавања, па најпосле и концерте и позоришне представе. Последњих дана приређена је прва позоришна представа, на којој су суделовале саме женске. Оне су написале, инсценисале, удесиле и глумиле комад. И мушке улоге глумиле су женске. Магдалина Торезенова написала је пролог, Ема Гад-ова удесила је балет, а једна псеудонимна дама шаљиву игру. Солисте, кор, оркестар и диригенат беху све саме жене. Представи је присуствовала принцеза Уелсова са кћерима и друга одлична публика, која је бурно пљескала и повлађивала женама.

(**Позоришта у Сибирији.**) И у далекој и хладној Сибирији лепо се развијају и успевају руска позоришта, а ти ће успеси бити још већи, кад се догради велика сибирска жељезница. До сада имале су позоришта ове сибирске вароши:

Томск, Омск, Краснојарск, Иркуцк, Благовештенск, Владивосток, а било их је и у још неким мањим местима. Ове године представљало се у свима тим позориштима. У Иркуцку ће ове зиме гостовати драматско двуштво Волскога, у коме ће суделовати гласовити глумци из Европе. Позванима из европске Русије плаћа се путни трошак до Иркуцка 300 рубаља. Пошто је летос позориште у Иркуцку изгорело, то ће се представљати у дворани „Собрања“, где приход од представе износи 800 рубаља. — У Благовештенску, на крају Сибирије, саградили су тамошњи богаташи велико позориште, у коме ће се уједно давати и оперете под управом Шумилина. Певачи, позвани из европске Русије у Благовештенск, добијају за пут 600 рубаља (780 фор.), а плата им износи 500 до 2000 рубаља месечно.

(**Нова драма.**) Прва награда, коју је расписала била управа хрватског позоришта у Загребу, досуђена је драми с натписом: „Еквинокција“. Драму ту написао је Иван кнез Војновић из Дубровника, а предмет јој је црпен из домаћега живота тужних и запуштених пристаништа дубровачког приморја. Говори се, да су умољени оцењивачи били занесени лепотом те драме, па су једногласно досудили прву награду том делу, о ком веле стручњаци, да је „веома знаменити производ наше књижевности.“ „Еквинокција“ приказаће се први пут свршетком октобра у новом хрватском позоришту у Загребу. Управа је позвала писца, да дође на прву представу те драме.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗПРИШТЕ.

(*Рачунски извештај* о примању и издавању српске народне позоришне дружине за време бављења њеног у Темишвару од 5. (17.) до 12. (24.) септембра 1894.)

Примање:

Претплата на 6 претстава по (исказу под А)	1207·98
„Рињокоса“, (у претплати 1.)	116·05
„Досадан свет“, (у претплати 2.) . . .	72·70
„Задужбина цара Лазара“, (у претплати 3.)	265.55
„Сеоска Лола“, (у претплати 4.)	193·20
„Доктор Робин“, „Љубавно писмо“ и „Гренгоар“, (у претплати 5.)	76·10
„Шокица“, (у претплати 6.)	246·50
Добровољни прилози	135·40
Укупно:	2313·48

Издавање:

Пут и путни трошак поз. дружине из Вел. Кикинде у Темишвар и натраг и 2 дана дневнице	306·70
Додатак на плату чланова позоришне дружине за скупоћу живљења	120·—
Дневни трошкови представа по дневним извештајима	452.68
За станове чланова позоришне дружине у гостионицама, по гласу рачуна . .	136·40
Плата чланова позор. дружине од 5—12. септембра, за 8 дана	406·16
Варошком сиротињском фонду	35·—
За хармонијум	10·—
За двапуташње гостовање гђе Зорке Теодосијевићке и накнада путног трошка	80·—
За плакатисање позоришних објава . .	7·20
За оправљање и набавке позоришне гардеробе	21·27
На литографију, штампу, поштарину и брзојаве	24·44
Шест гарнитура позоришних улазница .	15·25
По рачуну Велимира Ненадовића за свеће за гардеробу	6·16
Шпедитеру Халдеку за извоз и увоз позоришних ствари и гардеробе у Темишвар и фрахт за исте ствари на жељезници од В. Кикинде до Темишвара и натраг	56·29
Награда бележнику месног поз. одбора	10·—
Црквењацима за скупљање претплате .	10·—
Укупно:	1697·55

Примање: 2313 фор. 48 нов.
Издавање: 1697 фор. 55 нов.

Остаје чиста прихода 615 фор. 94 нов., речима: шест стотина и петнаест фор. 93 нов., која је свота данашњим даном деловођи српског народног позоришта г. Павлу Степићу уручена.

У *Темишвару*, дана 12. (24.) септембра 1894.

Овај је рачун од стране месног позоришног одбора прегледан, са прилозима упоређен и у свему у реду нађен.

Владимир Улишић, с.р. перовођа. *Др. Св. Димитријевић*, с.р. председник месн. поз. одбора.

Чланови одбора:

Ника Стефановић, с. р. *Велимир Ненадовић*, с. р.

Душан Берић, с. р.

Издаје управа срп. нар. позоришта.

Штампарија српске књижаре Браће М. Поповића у Новом Саду.